

*Szentes arculata régen és ma*

# Szentesi postatörténet és a régi postaépület

**110 éve, 1910-ben költözött a szentesi postahivatal a Petőfi utca 8. szám alá, ahol 80 éven keresztül a rendszerváltozásig működött. A patinás épületben ma üzletek működnek – szerencsére az átalakításakor megőrizték a jellegzetes, klaszszicizáló vonásait. Idézzük fel a köznyelvben ma is régi postaként emlegetett épület történetét, és hozzá kapcsolódóan a postai szolgáltatás szentesi kezdeteit.**

Az első szentesi postaállomást 1787-ben állította fel II. József, a "kalapos király". Létrejöttét a város felett 5 kilométerre található böldi révnek köszönhetette, amely minden évszakban biztosította a Tiszán való átkelést Arad és Nagyvárad felé. A postautak járhatóvá tétele, az állomás tárgyi feltételeinek megteremtése és a postamester kiválasztása a vármegye feladata volt.

Az első postamester személye jelenleg ismeretlen. A második Emericus Beötéssy volt, akitől 1828-ban ifjabb Kugler János vásárolta meg a Császári és Királyi Postaállomás haszonbérleti jogát. Innentől *Verók István* nyugalmazott postafőnök kutatása nyomán napjainkig pontosan ismerhető a postai szolgáltatásért felelős 32 vezető neve. A postaállomás 1910-ig a postamester saját házában vagy a bérleményében működött, így azok helye gyakran változott. A Petőfi utcába a Tóth József utca 2. szám alól költözött át a hivatal.

A postai szolgáltatás kezdetben heti két alkalommal lovas postajáratot jelentett, amellyel leveleket és kis súlyú csomagokat továbbítottak – ez hamarosan utasok szállításával bővült. A technika „betörése” 1878-ra tehető, amikor az első távíró-kapcsolat létrejött Szentes és Csongrád között.

1882-ben a postahivatalok állami kezelésbe kerültek, ennek is köszönhető, hogy az akkorra már tömegessé vált levél-, pénzutalvány- és távirat-forgalom mellé 1898-ban az első távbeszélő állomások bekötésére is sor kerülhetett. Két év múlva Szenteset a Magyar Királyi Posta bekapcsolta az országos helyközi távbeszélő-hálózatba. Sajátos rekordunk, hogy a kézi kapcsolást csak 90 év múlva



váltotta fel az automata központ.

Az 1890-es évektől kezdve ke-resték megfelelő állandó elhelyezést a postahivatal számára. Erre legalkalmasabbnak az akkor még Úri utca és a Bogár utca sarkán álló, 1888-ban épült Nyíri Gerson-féle ház tűnt. 1893-ban elkészült az ajánlati terv, de végül csak 1910-ben került sor a kialakítására. Az épületet ekkor adta bérbe a kincstárnak a Szentes Vidéki Takarékpénztár, amely átköltözött a Kossuth utca 8. szám alatt felépült reprezentatív új székházába. Az átépítés terveit Dobóczy József szentesi építőmester készítette el – az ekkor elnyert formáját Untermyller Ernő képeslapon örökítette meg.

A megnövekedett igények miatt már öt év múlva szükségessé vált a bővítés. Ekkor a Takarékpénztár jutányos áron eladta az egykori székházát a kincstárnak. A Nagy Háború évei nem kedveztek az építkezésnek, de 1918-ra mégis megújulhatott a mai Szabadság tér felé néző épületszárny, ahol egyebek mellett a távírda és a távbeszélő központ nyert elhelyezést.

A háborút követően 1919 ápri-

lisától a kommun ellen fellépő román katonai intervenció egy éve követte. A megszállók első lépése a távírda és a telefonközpont leszerelése és elszállítása volt, mindössze egy kapcsolószekrényt és némi bútorzatot hagytak meg.

Az 1920-as évektől a város és postája ismét elindulhatott a fejlődés útján. Folyamatosan növekedett a posta forgalom és 1925-től újdonságként elindult a rádióműsor közvetítése is. 1928-ban mind a kiadott rádióvevőkészülék-engedélyek, mind pedig a telefon előfizetők száma meghaladta a 150-et. A postán ekkor 13 tiszviselő és 15 altiszt dolgozott.

A Petőfi utca 8. szám alatti épületen az 1930-as-, majd az 1940-es évek elején újabb bővítések történtek – majd ismét következett egy háború. 1944. október 7-én a posta értékeit Budapestre menekítették, ahol nagy részüknek nyoma veszett. Másnap felrobantották a Tisza-hidat. Minden nehézség ellenére október 15-től a posta és a telefonközpont ismét működött.

A második világháború utáni években a posta épülete egyre

inkább szűknek és korszerűtlennek bizonyult. Egy új postaközpont építésére már az 1950-es évektől kezdve születtek tervek, de ezek pénz hiányában nem valósultak meg. Évtizedeken keresztül a megye legszűfoltabb postája volt a szentesi, a lassan muzeális-sá váló technikai eszközeivel.

A Kossuth utca 3. szám alatti új posta- és távközlési komplexum építése 1984-ben kezdődött, és számos megtorpanás közepette 5 évig tartott. 1989. október 23-án kezdődött meg benne a szolgáltatás, november 1-jén volt az ünnepélyes felavatása. Akkor kevesen gondolhatták, hogy 2 hónappal később a Magyar Posta három önálló vállalatra válik szét, azt pedig végképp nem, hogy egy évtized múlva az internet általános elterjedése nyomán az e-mail, majd később a online intézhető utalások a levél- és pénzforgalom radikális csökkenését fogják okozni. Ezek miatt a „postapalota” jelentős része parlagon maradt. Az üresen álló épületszárnyban 2003-tól folyamatosan bővülő postatörténeti gyűjteményt és állandó kiállítást működtetnek a Dél-alföldi Postatörténeti Alapítvány lelkes szakemberei.

A régi postaépület ügyféltéréből a felvételi ablaksor (salter) a budapesti Postamúzeumban van kiállítva, a távolsági hívásoknál használt, fából készült Pullmann-telefonfülke pedig az ópusztaszeri skanzenbe került. A hivatalon belüli irattovábbítás eszköze, a csőposta számtalan más emlékekkel együtt a szentesi postatörténeti gyűjteményben látható.

A régi postaépület a kiürítés után több évig gazdátlanul állt, majd új tulajdonosokhoz került, akik az 1990-es évek közepén állagóvó tatarozást hajtottak végre – megőrizve az épület régi arculatát. Jelenleg autósbolt, festékszaküzlet és gyorsétterem működik benne. Így maradhatott meg a szentesi postának 80 éven át ott-hont adó, sokaknak kedves épület.

*Összeállította: Tímár Ferenc*

*Fotók: Szentesi Levéltár és*

*Tofán Sándor*